

Światowy Związek Żołnierzy Armii Krajowej

Środowisko Wileńskie w Warszawie

Janusz Bohdanowicz

**ODDZIAŁ ROZPOZNAWCZY
KOMENDANTA OKRĘGU
ARMIA KRAJOWA
OKRĘG WILEŃSKI**

Warszawa 2003 r.

Opracował : Janusz Bohdanowicz „Czortek”

Materiały opisowe , portrety oraz fotografie
z archiwum własnego.

Korekta Ewa Chyża-Dunowska

Adres kontaktowy. Janusz Bohdanowicz
02-647 Warszawa ul. Bachmacka Nr 4 m 66
Tel. 22-854-05-23, kom.662 -249-166
E-mail: janusz40@poczta.onet.pl

Spis treści.

1. Historię Oddziału i kalendarium działań bojowych . Oprac. Janusz Hrybacz.
2. Życiorys Komendanta.
3. Organizacja Oddziału.
4. Fotografie.

1. Historia i kalendarium.

Po bitwie pod Murowaną Oszmianką i Tołminowem 13/14.05.44 zapadła decyzja przeniesienia sztabu operacyjnego Komendanta Okręgu Wileńskiego AK z Wilna w teren, już oczyszczony z administracji okupanta. Z 3. Brygady "Szczerbca" - powołano oddział pod dowództwem por. Władysława Kitowskiego "Grom". W skład jego weszli : 1/ NN "Bronisz", 2/ Aleksander Borowski "Gruby", 3/ Lech Izbicki "Hel", 4/ Zygmunt Kłosiński "Huzar", 5/ NN "Johan" dezertor z Wehrmachtu, 6/ Kazimierz Buncler "Mik", 7/ Zdzisław Charewicz "Sokół", 8/ Alfred Laudański "Tramp", 9/ Czesław Dziegielewicz "Wrzos", 10/ NN. "Łazik", 11/ Zdzisław Szwedziuk "Wamp".

Za datę powstania OR KO przyjęto 15 maja 1944 r., w którym szef Oddziału wachm. Józef Baran "Karbid" założył ewidencję, obejmującą około 20 ludzi. Por. "Grom" ściągnął do Oddziału kilku podoficerów, głównie z 13 pułku ułanów, jak np. plut. Mieczysław Turek "Kmieć", wachm. Kajetan Kaczanowski "Czubczyk" , a "Wamp" przyprowadził z Wilna swoich szkolnych kolegów : Janusza Hrybacza "Zawisza" i Jerzego Sawiuka "Longin".

OR KO przybrał barwy 13 pułku ułanów: różowy proporczyk, z niebieską wypustką w środku, noszony na kołnierzach mundurów.

18 maja do Oddziału dołączył ppor. Hieronim Piotrowski "Jur", któremu por. „Grom” powierzył dowództwo 1-go plutonu kawalerii. Stały dopływ ochotników z Wilna, jak i z miejscowej młodzieży pozwolił do końca maja skompletować pełny skład 1-go plutonu(4 sekcje po 6 ułanów), oraz załączyć wszystkich służb pomocniczych, jak sanitariat, intendentura, łączność, rusznikarnię, kuźnię itd. Służby te początkowo były jednoosobowe, pełnione przez podoficerów mających odpowiednie przygotowanie.

W początku czerwca powstaje następny pluton - kolarzy, jego dowódcą zostaje plut. Wacław Frąckiewicz "Popiel". Skład 1-szej sekcji tego plutonu: kpr. Jerzy Cichowski "Cichy" oraz strzelcy (taką nazwę nosili kolarze): Czesław Jankowski "Blondas", Jerzy Hrybacz "Mur", NN. "Kolejarz", Waldemar Sawicz "Pat", NN. "Wrzesień". Innych żołnierzy tego plutonu nie udało się odtworzyć. Po przybyciu do Oddziału por. Jerzego Urbankiewicza "Zawada" ok.20.06.44 , został on dowódcą 2-go plutonu kawalerii, który osiągnął już 26 czerwca pełny skład czterech sekcji.

Stałym miejscem postoju Oddziału od 27 maja 44 były Dziewieniszki. Poprzednie, często zmieniane miejsca stacjonowania to : Klewica, Grauzyszki, Taboryszki, Turgiele.

Przeznaczeniem OR KO było ochrona Komendanta Okręgu i jego sztabu. A więc towarzyszył on w jego lustracjach poszczególnych oddziałów Okręgu, pełnienie służby wartowniczej przy Komendzie, a przede wszystkim bardzo intensywne szkolenie wojskowo- kawaleryjskie. Szybki wzrost stanu osobowego zmuszał do wypadów, celem zdobycia broni i wyposażenia bojowego.

Do ważniejszych takich akcji należałoby zaliczyć:

- 2 czerwca - zdobycie samochodu ciężarowego niemieckiej służby pomocniczej ;
- 15 czerwca - rozbicie przejeżdżającego szosą pojazdu niemieckiego;
- 18 czerwca - rozbicie oddziału ochrony niemieckiej majątku k/Zamkówki.
- 23 czerwiec - zdobycie drugiego samochodu ciężarowego ;
- 3 lipiec - zniszczenie na szosie Bieniakonie - Trokiele niemieckiego samochodu z 5 osobową załogą;
- 4 lipca - zasadzka na ciężarowy samochód niemiecki z 20 osobową załogą, zdobyto poza bronią ręczną, działko przeciw pancerne i wiele amunicji, nie ponosząc żadnych strat w ludziach. W tym samym dniu nastąpił wymarsz z Dziewieniszek. Przed wymarszem dokonano pierwszych awansów podoficerskich. Oddział nasz był traktowany jako kadrowy, a więc awansów było sporo, na kaprali mianowano: "Bronisza", "Hela", "Mika", "Wampa", "Huzara", "Cichego", na starszych ułanów: "Pirata", "Pataszona", "Wiarusa", "Zawiszę" i innych. Powołano też nowy pododdział - sekcję motorową, której d-cą został plut. "Zmora". Sekcja posiadała 3 motocykle oraz 1 samochód ciężarowy, pozostawiony 5 lipca w Taboryszkach, oraz wyznaczono 4-osobową obsługę działka przeciw pancerne (zostało zniszczone w walkach o Wilno).
- 7 lipca OR KO brało udział w operacji "Ostra Brama" wspierając uderzenie łącznie z 9-tą Brygadą "Małego" W tej operacji zginęli na polu chwały: kpr. "Cichy" i strz. "Pat"(obaj są pochowani na cmentarzu Rossa), wśród rannych znaleźli się : wachm. "Karbida", ułan "Szwejk" i strz. "Bilard";
- 15 lipca - 1-szy pluton towarzyszy "gen. Wilkowi" w jego rokowaniach w Wilnie z gen. Czerniachowskim, tym razem nie konno a zdobyczym samochodem;
- Po 17 lipcu 1944 r. część żołnierzy OR KO z ppor. "Jurem" uniknęła rozbicia i utworzyła Oddział Samoobrony AK, który na Wileńszczyźnie działał do lutego 1945 r., a następnie do 1947 r. był w zbrojnej opozycji na Białostoczczyźnie. Niektórzy zostali internowani w Miednikach, przewiezieni do Kaługi, a po odmowie złożenia sowieckiej przysięgi wojskowej, pracowali przy wyrębie lasów , do kraju wrócili w styczniu 1946 r. Ci którym udało się wrócić do Wilna, najczęściej byli później aresztowani, osądzeni i skazani wieloletnimi wyrokami do sowieckich łagrów.

2. ŻYCIORYS
DOWÓDCY ODDZIAŁU
ROZPOZNAWCZEGO KOMENDANTA OKRĘGU
Por. WŁADYSŁAWA KITOWSKIGO
„GROM”

Urodził się 12.12.1910 r. w Warszawie. Po ukończeniu szkoły powszechnej wstąpił do Korpusu Kadetów w Modlinie, a następnie wstąpił do Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu. Ukończył ją w 1934 r. w stopniu podporucznika. Otrzymał przydział do służby stałej w 13 pułku ułanów w Nowej Wilejce koło Wilna. Brał udział w wojnie 1939 r. jako Dowódca szwadronu 13 pułku ułanów w składzie Wileńskiej Brygady Kawalerii. Nie poddał się do niewoli i powrócił do Wilna. Zaprzysiężony w 1940 r. działał jako oficer Garnizonu miasta Wilna. W lutym 1944 r. odkomenderowany został do 3 Brygady dowodzonej przez por. Gracjana Fróga ps. „Szczerbiec”, gdzie został dowódcą dwóch plutonów zwiadu kawaleryjskiego który, przyjął barwy i tradycje 13 pułku ułanów. 15.05.1944 r. został odkomenderowany do Komendy Okręgu Wileńskiego Armii Krajowej i otrzymał rozkaz zorganizowania Oddziału Rozpoznawczego, będącego w dyspozycji Komendanta Okręgu. Brał udział w ramach akcji „Ostra Brama” w walkach o Wilno. Nie uczestniczył w odprawie oficerów Armii Krajowej w Boguszach i nie był aresztowany przez wojska NKWD. Z częścią żołnierzy przedostał się do Puszczy Nalibockiej, gdzie prowadził walki zbrojne z oddziałami wojsk NKWD do 4 lutego 1945 r. dowodząc Oddziałem Samoobrony Wileńskiej. Po rozbiciu Oddziału przez wojska NKWD pod Karoliczami w Puszczy Nalibockiej przedostał się do Polski. Zagrożony aresztowaniem przez UB w 1957 r. nielegalnie przekroczył granicę i udał się do Szwecji. Zmarł w Szwecji 13.10.1981 r.

Odznaczenia : Krzyż Orderu Virtuti Militari 5 kl.

3. Organizacja Oddziału.

Komendant	- por. Władysław Kitowski "Grom".
Adiutant Dowódcy	- plut. pchor. Aleksander Borowski "Gruby".
Szef Oddziału	- wachm. Józef Baran "Karbid".
Dowódca 1 plutonu kawalerii-	por. Heronim Piotrowski "Jur".
Dowódca 2 plutonu kawalerii	
I zastępca komendanta	- por. Jerzy Urbankiewicz „Zawada”.
Dowódca plutonu kolarzy	- plut. Wacław Frąckiewicz "Popiel".
Kwatermistrz	- wachm . Bronisław Usowski "Orcha".

Komendant Oddziału
Władysław Kitowski
„Grom”

Z-ca Komendanta por.
Oddziału por. Jerzy Urbankiewicz
„Zawada”

Plut. pchor. Aleksander
Borowski „Gruby”

Wachm. Józef Baran
„Karbida”

Por. Heronim Piotrowski
"Jur"

Kpr. Romuald Frąckiewicz
Łoś"

Z-ca dowódcy 1 plutonu
kawalerii plut. Mieczysław
Turek „Kmieć”.

Szef sanitarny Oddziału
wachm. Kajetan Kaczanowski
„Czupczyk”

4. Fotografie.

Dziewieniszki. Koniec maja 1944 r. 1 pluton
z Dowódcą por Władysławem Kitowskim "Grom".

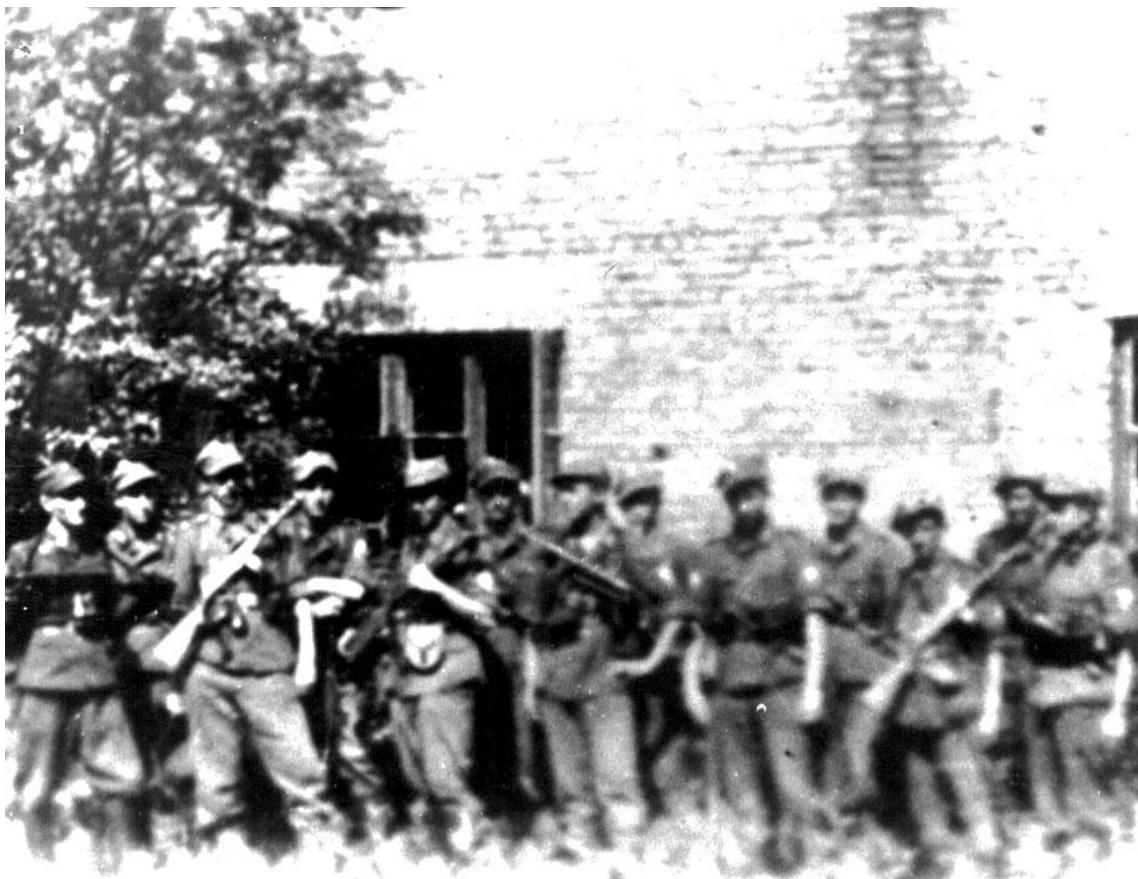

Oddział Rozpoznawczy Komendanta Okręgu
w dniu 27. 06. 1944 r.

Żołnierze 1 szwadronu w Wilnie na ulicy Mostowej
dnia 17 lipca 1944 r.

Od lewej : Lech Izbicki "Hel", Mieczysław Turek
"Kmicie", NN "Bronisz", klęczą : Kazimierz Bunder
"Mik" i Zygmunt Kłosiński "Huzar"

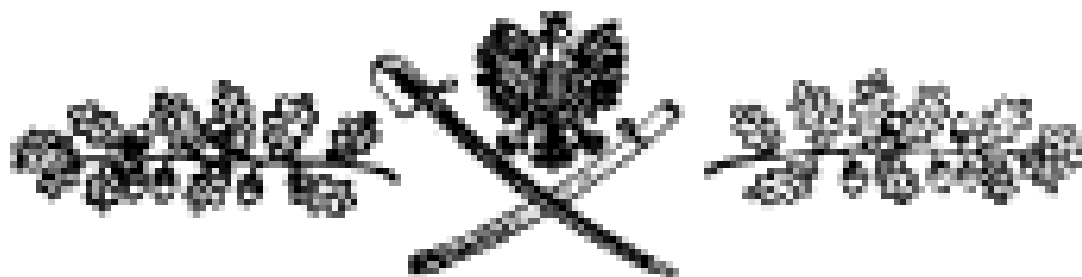

Żołnierze 1 szwadronu w Wilnie na ulicy Mostowej
dnia 17 lipca 1944 r.

Stoją od lewej: plut. Mieczysław Turek „Kmieć”, Henryk Jabłuszewski „Pirat”, Lech Izbicki „Hel”,
NN, Zygmunt Kłosiński „Huzar”, NN, Kazimierz Buncler „Mik”, NN, NN, NN, „Bronisz”

Żołnierze 1-go plutonu
Od lewej : szósty Janusz Hrybacz „Zawisza”

**KU CZCI ŻOŁNIERZY ODDZIAŁU ROZPOZNAWCZEGO
KOMENDANTA OBRĘBÓW WILEŃSKIEGO
I NOWOGRODZKIEGO A. K.
DOWODZONEGO PRZEZ RTM. „GROMA” – „DELICJA”
(WŁADYSŁAWA KITOWSKIEGO),
KTÓRY WALCEWYLI I POLEGLI ZA OJCZYZNĘ
W LATACH 1944 – 1945.
TOWARZYSZE BRONI.**

Tablica epitafijna Oddziału znajduje się obecnie w
Bazylice Mariackiej w Gdańsku w kaplicy Św. Barbary.

Grób rtm. Władysława Kitowskiego „Grom” Komendanta Oddziału Rozpoznawczego Komendanta Okręgu.
Zmarł 13.10.1984 r. w Szwecji i tam pochowany.